

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 21 marca 2024 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Zbliżanie ustawodawstw w zakresie zdrowia – Zdrowie zwierząt – Kontrole weterynaryjne – Produkty pochodzenia zwierzęcego przywożone z Chin – Zakaz przywozu – Decyzja 2002/994/WE – Zwolnienie dla niektórych produktów – Część I załącznika – Produkty rybołówstwa – Pojęcie – Olej rybny – Produkty przeznaczone do żywienia zwierząt – Ważność

W sprawie C-7/23

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Raad van State (radę stanu, Belgia) postanowieniem z dnia 22 grudnia 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 stycznia 2023 r., w postępowaniu:

Marvesa Rotterdam NV

przeciwko

Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV),

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: N. Wahl (sprawozdawca), pełniący obowiązki prezesa siódmej izby, J. Passer i M.L. Arastey Sahún, sędziowie,

rzecznik generalna: L. Medina,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Marvesa Rotterdam NV – S. Feyen, advocaat, C. Louski, avocate, oraz J. Mosselmans, advocaat,
- w imieniu Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) – R. Depla, advocaat,

* Język postępowania: niderlandzki.

- w imieniu rządu belgijskiego – S. Baeyens, P. Cottin oraz C. Pochet, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – B. Hofstötter oraz M. ter Haar, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznik generalnej, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni i ważności decyzji Komisji z dnia 20 grudnia 2002 r. dotyczącej niektórych środków ochronnych w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z Chin (Dz.U. 2002, L 348, s. 154), zmienionej decyzją wykonawczą Komisji 2015/1068/UE z dnia 1 lipca 2015 r. (Dz.U. 2015, L 174, s. 30) (zwanej dalej „decyzją 2002/994”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu, jaki zaistniał pomiędzy Marvesa Rotterdam NV (zwaną dalej „Marvesą”) a Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) [federalną agencją ds. bezpieczeństwa łańcucha pokarmowego, Belgia; zwaną dalej „FAVV”) w przedmiocie zgodności z prawem podjętych tę agencję dwóch decyzji odmawiających zezwolenia na przywóz przeznaczonego do żywienia zwierząt oleju rybnego z Chin.

Ramy prawne

Dyrektywa 97/78/WE

- 3 Artykuł 2 ust. 2 lit. a) dyrektywy Rady 97/78/WE z dnia 18 grudnia 1997 r. ustanawiającej zasady regulujące organizację kontroli weterynaryjnej produktów wprowadzanych do Wspólnoty z państw trzecich (Dz.U. 1998, L 24, s. 9), zmienionej art. 58 sprostowania do rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz.U. 2004, L 191, s. 1) (zwanej dalej „dyrektywą 97/78”), pojęcie „produktów” definiuje w następujący sposób:

„a) »produkty« oznaczają produkty pochodzenia zwierzęcego określone w dyrektywach [Rady] 89/662/EWG [z dnia 11 grudnia 1989 r. dotyczącej kontroli weterynaryjnych w handlu wewnątrzwspólnotowym w perspektywie wprowadzenia rynku wewnętrznego (Dz.U. 1989, L 395, s. 13)] i 90/425/EWG [z dnia 26 czerwca 1990 r. dotyczącej kontroli weterynaryjnych i zootechnicznych mających zastosowanie w handlu wewnątrzwspólnotowym niektórymi żywymi zwierzętami i produktami w perspektywie wprowadzenia rynku wewnętrznego [(Dz.U. 1990, L 224, s. 29)], w rozporządzeniu (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi [(Dz.U. 2002, L 273, s. 1)], w dyrektywie Rady 2002/99/WE z dnia 16 grudnia 2002 r. ustanawiającej zasady zdrowia zwierząt regulujące produkcję, przetwarzanie, dystrybucję i wprowadzanie do obrotu produktów pochodzenia

zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi [(Dz.U. 2003, L 18, s. 11)] oraz w rozporządzeniu (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne zasady organizowania urzędowych kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi [(Dz.U. 2004, L 139, s. 206)]; zawierają one również produkty roślinne określone w art. 19”.

4 Artykuł 22 akapit pierwszy dyrektywy 97/78 stanowił:

„Jeżeli, na terytorium państwa trzeciego, choroba określona w dyrektywie Rady 82/894/EWG z dnia 21 grudnia 1982 r. w sprawie zgłaszania chorób zwierząt we Wspólnocie [(Dz.U. 1982, L 378, s. 58)], choroba odzwierzęca lub inna choroba albo zjawisko lub okoliczności mogące stworzyć poważne zagrożenie dla zdrowia zwierząt lub ludzi pojawią się lub rozprzestrzenią lub jeżeli jest to uzasadnione jakkolwiek inną poważną przyczyną związaną ze zdrowiem zwierząt lub ludzi, w szczególności w świetle ustaleń biegłych lekarzy weterynarii lub wyników kontroli przeprowadzonych w granicznym posterunku kontroli, Komisja [Europejska] przyjmie niezwłocznie, z własnej inicjatywy lub na wniosek państwa członkowskiego, jedno z następujących działań w zależności od powagi sytuacji:

- zawiesi przywóz z całego państwa trzeciego, którego to dotyczy, lub jego części i gdzie to konieczne, z państwa trzeciego tranzytu,
- ustanowi szczególne warunki w związku z produktami pochodzącymi z całego lub części danego państwa trzeciego,
- sporządzi, na podstawie aktualnych danych, wymagania dotyczące odpowiednich kontroli, które mogą obejmować w szczególności szukanie zagrożeń [dla zdrowia] ludzi lub zdrowia zwierząt oraz, w zależności od wyników tych kontroli, zwiększy częstotliwość kontroli fizycznych”.

5 Dyrektywa 97/78 została uchylona i zastąpiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniającym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE oraz uchylającym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych) (Dz.U. 2017, L 95, s. 1).

Decyzja 2002/994

6 Motywy 1 i 4 decyzji 2002/994 stanowią:

- „(1) Zgodnie z dyrektywą [97/78], konieczne jest podjęcie niezbędnych środków w zakresie przywozu niektórych produktów z państw trzecich w przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia poważnego zagrożenia dla zdrowia zwierząt lub ludzi albo rozprzestrzeniania się zagrożenia.

[...]

(4) W następstwie wykrycia chloramfenikolu w niektórych produktach akwakultury i rybołówstwa przywożonych z Chin Komisja przyjęła decyzję 2001/699/WE z dnia 19 września 2001 r. dotyczącą niektórych środków ochronnych w odniesieniu do niektórych produktów rybołówstwa i akwakultury przeznaczonych do spożycia przez ludzi i pochodzących z Chin oraz Wietnamu [(Dz.U. 2001, L 251, s. 11)], zmienioną decyzją [Komisji] 2002/770/WE [z dnia 2 października 2002 r. zmieniającą decyzję 2001/699/WE i uchylającą decyzję 2002/250/WE w celu uchylecia niektórych środków ochronnych w odniesieniu do produktów rybołówstwa i akwakultury przywożonych z Wietnamu (Dz.U. 2002, L 265, s. 16)]. Ponadto, w następstwie [wykrytych podczas przeprowadzonej w Chinach inspekcji braków] w zakresie przepisów dotyczących leków weterynaryjnych oraz w zakresie systemu kontrolowania [ich] pozostałości u żywych zwierząt i w produktach zwierzęcych, Komisja przyjęła decyzję 2002/69/WE z dnia 30 stycznia 2002 r. dotyczącą niektórych środków ochronnych w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z Chin [(Dz.U. 2002, L 30, s. 50)], ostatnio zmienioną decyzją [Komisji] 2002/933/WE [zmieniającą decyzję 2002/69/WE dotyczącą niektórych środków ochronnych w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z Chin (Dz.U. 2002, L 324, s. 71)]”.

7 Artykuł 1 decyzji 2002/994 brzmi następująco:

„Niniejszą decyzję stosuje się do wszystkich produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z Chin i przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub do żywienia zwierząt”.

8 Artykuł 2 tej decyzji stanowi:

„1. Państwa członkowskie zakazują przywozu produktów określonych w art. 1.

2. W drodze odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie zezwalają na przywóz produktów wymienionych w załączniku do niniejszej decyzji zgodnie ze szczególnymi warunkami zdrowia zwierząt oraz zdrowia publicznego mającymi zastosowanie do przedmiotowych produktów i zgodnie z art. 3 w przypadku produktów wymienionych w części II załącznika”.

9 Zgodnie z częścią I załącznika do tej samej decyzji:

„Wykaz produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub do żywienia zwierząt, dopuszczonych do przywozu do Unii [Europejskiej] bez dokumentu, o którym mowa w art. 3:

– produkty rybołówstwa, z wyjątkiem:

– produkt[ów] pozyskiwan[ych] w ramach akwakultury,

– obran[ych] lub przetworzon[ych] krewet[ek],

– rak[ów] z gatunku *Procambrus clarkii* poławianych w naturalnych zbiornikach wód słodkich;

- żelatyn[y];
 - karm[y] dla zwierząt domowych zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 [z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz.U. 2009, L 300, s. 1)],
 - substancj[i] do stosowania jako dodatki do żywności zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 [z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie dodatków do żywności (Dz.U. 2008, L 354, s. 16)],
- [...]”.

Rozporządzenie (WE) nr 853/2004

- 10 Artykuł 2 rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz.U. 2004, L 139, s. 55; sprostowanie Dz.U. 2004, L 226, s. 22) stanowi:

„D[o] celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1. definicje podane w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. 2002, L 31, s. 1)]”.

[...]”.

- 11 Punkt 3.1 załącznika I do rozporządzenia nr 853/2004 stanowi:

„»Produkty rybołówstwa« oznaczają wszystkie zwierzęta morskie [i] słodkowodne (z wykluczeniem żywych małży, żywych szkarłupni, żywych osłonic i żywych ślimaków morskich, a także wszystkich ssaków, gadów i żab), dzikie i hodowlane, oraz wszystkie ich jadalne formy, części i pochodzące z nich produkty”.

Rozporządzenie (WE) nr 854/2004

- 12 Artykuł 2 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 854/2004 stanowi:

„Definicje ustanowione w poniższych rozporządzeniach stosuje się również odpowiednio:

[...]

d) rozporządzenie [nr 853/2004]”.

- 13 Rozporządzenie nr 854/2004 zostało uchylone i zastąpione rozporządzeniem 2017/625.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 14 Mająca siedzibę w Niderlandach spółka Marvesa dokonuje przywozu oleju rybnego z Chin w ramach swej działalności polegającej na sprzedaży hurtowej i dystrybucji oleju rybnego przeznaczonego do żywienia zwierząt.
- 15 W dniach 5 i 25 stycznia 2018 r. organy chińskiej straży granicznej sporządziły świadectwo weterynaryjne dla przewozu do Belgii pierwszej partii 258 470 kilogramów (kg) i drugiej partii 261 674 kg oleju rybnego z Chin przeznaczonego do żywienia zwierząt.
- 16 W dniu 23 lutego 2018 r. właściwy organ w punkcie belgijskiej kontroli granicznej odmówił zezwolenia na przywóz do Unii kontenerów zawierające ww. partie oleju rybnego.
- 17 Po wymianie przez z Marvesą pism dotyczących tej odmowy przywozu i po wysłuchaniu tej spółki FAVV dwoma ostatecznymi decyzjami z dnia 20 i 24 kwietnia 2018 r. potwierdziła odmowę zezwolenia na przywóz do Belgii tych partii oleju rybnego.
- 18 W swych decyzjach FAVV wskazała, że rozpatrywany olej rybny jest „produktem zabronionym”, opatrzonym wzmianką „brak zezwolenia na wwóz wysłany z Chin (środki ochronne 2002/994/WE)”.
Marvesa zakwestionowała te decyzje przed Raad van State (radą stanu, Belgia), która jest sądem odsyłającym. Spółka ta twierdzi, że przepisy te naruszają art. 1 i 2 decyzji 2002/994, i podnosi w tym względzie, że olej rybny przeznaczony do żywienia zwierząt odpowiada definicji „produktów rybołówstwa” w rozumieniu części I załącznika do tej decyzji, w związku z czym przywóz tego produktu jest zdaniem tej spółki dozwolony zgodnie z art. 2 ust. 2 tej decyzji.
- 20 Zdaniem Marvesy pojęcie „produktów rybołówstwa” obejmuje zarówno produkty rybołówstwa przeznaczone do spożycia przez ludzi, jak i te przeznaczone do żywienia zwierząt. W związku z tym pojęcie to obejmuje olej rybny przeznaczony do żywienia zwierząt. Marvesa opiera się w tym względzie na definicji pojęcia „produktów rybołówstwa” zawartej w innych aktach prawa Unii, które uważa za istotne, na brzmieniu załącznika do decyzji 2002/994, oraz na kontekście, w którym ta decyzja została wydana, jak również na jej celu. Zauważa ona też, że przyjęcie takiej wykładni tego pojęcia, zgodnie z którą obejmuje ono jedynie produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi, doprowadziłoby do „niespotykanej” sytuacji, w której olej rybny przeznaczony do żywienia zwierząt podlegałby bardziej surowym wymogom niż olej rybny przeznaczony do spożycia przez ludzi.
- 21 FAVV twierdzi ze swej strony, że pojęcie „produktów rybołówstwa” w rozumieniu części I załącznika do decyzji 2002/994 obejmuje jedynie produkty rybołówstwa przeznaczone do spożycia przez ludzi. Wskazuje ona między innymi, że w prawie Unii wprowadzone zostało rozróżnienie między produktami przeznaczonymi do spożycia przez ludzi a tymi przeznaczonymi do żywienia zwierząt. Przypomina ona również dokonaną przez Komisję ocenę, zawartą w sprawozdaniu z posiedzenia „Expert Group on veterinary import controls” (grupa ekspertów ds. kontroli weterynaryjnej przywozu) z dnia 9 kwietnia 2018 r., zgodnie z którą obecnie obowiązujące przepisy Unii nie zezwalają na przywóz pochodzącego z Chin oleju rybnego przeznaczonego do żywienia zwierząt.

- 22 Sąd odsyłający uważa, że zgodność z prawem obu rozpatrywanych decyzji zależy od wykładni, jaką należy nadać zawartemu w załączniku do decyzji 2002/994 pojęciu „produktów rybołówstwa”, oraz że wykładnia przyjęta przez FAVV mogłaby skutkować odmiennym traktowaniem przywozu oleju rybnego w zależności od tego, czy olej ten jest przeznaczony do spożycia przez ludzi, czy też przez zwierzęta.
- 23 W tych okolicznościach Raad van State (rada stanu) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy część I załącznika do [decyzji 2002/994] należy interpretować w ten sposób, że pojęcie »produktów rybołówstwa« obejmuje zarówno produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi, jak i produkty przeznaczone do żywienia zwierząt, a co za tym idzie – olej rybny przeznaczony do żywienia zwierząt można uznać za »produkt rybołówstwa« w rozumieniu wspomnianego załącznika?
- 2) W razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na pierwsze pytanie: czy część I załącznika do decyzji [2002/994] narusza art. 22 ust. 1 dyrektywy [97/78] – w razie potrzeby rozpatrywany w związku z art. 1 załączonego do traktatu FUE protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności – z racji tego, że pochodzące z Chin produkty rybołówstwa przeznaczone do spożycia przez ludzi są wyłączone z zakazu przywozu, o którym mowa w art. 2 wyżej wspomnianej decyzji [...], natomiast pochodzące z Chin produkty rybołówstwa przeznaczone do żywienia zwierząt są tym zakazem objęte?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 24 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy część I załącznika do decyzji 2002/994 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „produktów rybołówstwa” obejmuje produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi, a także produkty przeznaczone do żywienia zwierząt, i, w konsekwencji, czy olej rybny przeznaczony do żywienia zwierząt jest „produktem rybołówstwa” w rozumieniu tego załącznika.
- 25 Na wstępie należy przypomnieć, że ze względu na poważne przyczyny związane ze zdrowiem zwierząt lub ochroną zdrowia ludzi Komisja mogła na podstawie art. 22 ust. 1 dyrektywy 97/78 przyjąć środki dotyczące przywozu z państw trzecich, takie jak zawieszenie przywozu, ustalenie szczególnych warunków, zastosowanie odpowiednich kontroli lub zwiększenie częstotliwości kontroli bezpośrednich.
- 26 Z motywu 4 decyzji 2002/994 wynika, że tego rodzaju środki zostały przyjęte po wykryciu chloramfenikolu w przywożonych z Chin produktach akwakultury i rybołówstwa oraz wykryciu przez przeprowadzoną w tym kraju inspekcję braków w przepisach dotyczących leków weterynaryjnych oraz w systemie kontroli ich pozostałości u żywych zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego. Na mocy decyzji 2001/699 i 2002/69 Komisja najpierw zakazała przywozu krewetek pochodzących lub przywożonych z Chin i Wietnamu, a następnie przywozu wszystkich produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z Chin i przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub do żywienia zwierząt, z wyjątkiem niektórych wyraźnie określonych produktów pochodzenia zwierzęcego, takich jak produkty rybołówstwa, które zostały złowione, zamrożone i opakowane ostatecznie na morzu i wyladowane bezpośrednio na terytorium Unii.

- 27 Po ponownym przeanalizowaniu tych środków i uwzględnieniu pozytywnych wyników kontroli przeprowadzonych przez państwa członkowskie oraz informacji dostarczonych przez władze chińskie Komisja, uznając, że należy zaktualizować i skonsolidować przepisy decyzji 2002/69 oraz uchylić decyzje 2001/699 i 2002/69, wydała decyzję 2002/994.
- 28 Zgodnie z art. 1 i art. 2 ust. 1 decyzji 2002/994 państwa członkowskie zakazują przywozu produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z Chin i przeznaczonych do spożycia przez ludzi czy też do żywienia zwierząt. Niemniej jednak na mocy art. 2 ust. 2 tej decyzji państwa członkowskie zezwalają, w drodze odstępstwa od zakazu ustanowionego w art. 2 ust. 1, na przywóz produktów wymienionych w załączniku do tej decyzji.
- 29 Choć produkty rybołówstwa należą do produktów pochodzenia zwierzęcego wymienionych w tym załączniku, to w decyzji 2002/994, a w szczególności w jej części I, nie zdefiniowano pojęcia „produktów rybołówstwa” i nie wyjaśniono, czy pojęcie to obejmuje zarówno produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi, jak i te przeznaczone do żywienia zwierząt.
- 30 Tak więc w celu określenia znaczenia i zakresu części I załącznika do decyzji 2002/994 oraz zawartego w tym załączniku pojęcia „produktów rybołówstwa” zgodnie z utrwalonym orzecznictwem należy uwzględnić nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi (wyrok z dnia 27 października 2022 r., Orthomol, C-418/21, EU:C:2022:831, pkt 24 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 31 W pierwszej kolejności – niewątpliwie prawdą jest, że zgodnie z brzmieniem art. 1 decyzji 2002/994 i części I załącznika do tej decyzji zarówno ta decyzja, jak i załącznik do niej mają zastosowanie do wszystkich produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z Chin i przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub do żywienia zwierząt.
- 32 Jednakże okoliczność ta nie oznacza, że wszystkie zidentyfikowane i wymienione w tym załączniku produkty muszą być przeznaczone do spożycia przez ludzi i do żywienia zwierząt.
- 33 Z jednej strony bowiem w art. 1 decyzji 2002/994 i w części I załącznika do tej decyzji mowa jest alternatywnie o produktach przeznaczonych do spożycia przez ludzi czy też do żywienia zwierząt. Z drugiej strony niektóre produkty, o których mowa w tym załączniku, mogą, ze względu na swój charakter, być przeznaczone wyłącznie do spożycia przez ludzi lub wyłącznie do żywienia zwierząt. Dotyczy to w szczególności karm dla zwierząt domowych, o których mowa w tym załączniku.
- 34 Wynika z tego, że wbrew temu, co utrzymuje Marvesa, z zakresu stosowania decyzji 2002/994 nie można wywieść, że pojęcie „produktów rybołówstwa”, o którym mowa w załączniku do tej decyzji, musi obejmować produkty rybołówstwa przeznaczone do spożycia przez ludzi oraz te przeznaczone do żywienia zwierząt.
- 35 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o kontekst i ramy prawne, w które wpisuje się decyzja 2002/994, należy przypomnieć, że z uwagi na wymogi jedności i spójności porządku prawnego Unii pojęcia używane w aktach przyjętych w ramach tej samej dziedziny muszą mieć to samo znaczenie (wyrok z dnia 19 listopada 2020 r. 5th AVENUE Products Trading, C-775/19, EU:C:2020:948, pkt 42).

- 36 W tym względzie należy podkreślić, że w ramach regulacji dotyczącej produktów pochodzenia zwierzęcego prawodawca wprowadza rozróżnienie między produktami przeznaczonymi do spożycia przez ludzi a produktami przeznaczonymi do żywienia zwierząt. Te dwie kategorie produktów są objęte dwoma różnymi ramami prawnymi, które różnią się od siebie, ponieważ zostały stworzone z uwzględnieniem specyfiki każdej z tych kategorii produktów.
- 37 Ponadto w art. 2 ust. 2 lit. a) dyrektywy 97/78, na której opiera się decyzja 2002/994, zdefiniowano pojęcie „produktów” poprzez odesłanie do innych aktów prawa Unii. Odniesienie to odsyła w szczególności do rozporządzenia nr 854/2004, którego art. 2 ust. 2 lit. d) zawiera odesłanie do rozporządzenia nr 853/2004, które z kolei definiuje pojęcie „produktów rybołówstwa” w pkt 3.1 załącznika I do tego rozporządzenia.
- 38 Rozporządzenie nr 853/2004 i rozporządzenie nr 854/2004 z definicji mają zaś zastosowanie wyłącznie do produktów przeznaczonych do spożycia przez ludzi.
- 39 Po pierwsze bowiem, rozporządzenie nr 854/2004 dotyczyło produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi.
- 40 Po drugie, w rozporządzeniu nr 853/2004 ustanowione zostały przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego. Rozporządzenie nr 178/2002, którego definicje, zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 853/2004 mają zastosowanie do celów tego ostatniego rozporządzenia, definiuje w art. 2 pojęcie „żywność” jako „jakiegokolwiek substancje lub produkty, przetworzone, częściowo przetworzone lub nieprzetworzone, przeznaczone do spożycia przez ludzi lub których spożycia przez ludzi można się spodziewać”.
- 41 Wynika z tego, że w ramach regulacji dotyczącej produktów pochodzenia zwierzęcego, do której należy decyzja 2002/994, pojęcie „produktów rybołówstwa” obejmuje jedynie produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi.
- 42 W związku z tym, skoro w decyzji 2002/994 nie zawarto innej regulacji, pojęcie „produktów rybołówstwa” powinno, w celu zachowania spójności prawodawstwa, mieć takie samo znaczenie zarówno z tytułu tej decyzji, jak i w bardziej ogólnych ramach.
- 43 W trzeciej kolejności – za przyjęciem takiego podejścia przemawia realizowany przez decyzję 2002/994 cel.
- 44 Jak bowiem przypomniała Komisja w pierwszym motywie preambuły do tej decyzji, dyrektywa 97/78 umożliwia zastosowanie niezbędnych środków w zakresie przywozu niektórych produktów z państw trzecich w przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia poważnego zagrożenia dla zdrowia zwierząt lub ludzi albo rozprzestrzeniania się zagrożenia.
- 45 Takie środki zależą zaś, po pierwsze, od charakteru i przeznaczenia produktów, których dotyczą, i po drugie, od szczególnego zagrożenia, jakie produkty te mogą stwarzać dla zdrowia ludzi lub zwierząt.
- 46 Jeśli chodzi, w szczególności, o zakaz przywozu będący przedmiotem postępowania głównego, o środki ochronne wprowadzone decyzją 2002/994 i o ewentualne ich złagodzenie w drodze decyzji zezwalającej na przywóz niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego, są one

uzależnione, jak podkreśliła Komisja, od informacji i gwarancji dostarczanych przez władze chińskie oraz, w stosownych przypadkach, od wyników kontroli przeprowadzanych na miejscu przez ekspertów unijnych.

- 47 Takie informacje i kontrole są specyficzne dla danego produktu, którego zakaz przywozu jest poddawany przeglądowi, oraz dla poszczególnych rodzajów zagrożenia dla zdrowia ludzi lub zwierząt, jakie stwarza oceniany w ten sposób produkt.
- 48 W związku z tym informacje i kontrole dotyczące oleju rybnego przeznaczonego do spożycia przez ludzi nie są istotne z punktu widzenia oceny ryzyka związanego z olejem rybnym przeznaczonym do żywienia zwierząt.
- 49 W niniejszym przypadku, ze względu na to, że pojęcie „produktów rybołówstwa” obejmuje jedynie produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi, informacje i wyniki kontroli, na których Komisja oparła ocenę ryzyka stwarzanego przez te produkty, zostały opracowane pod kątem oceny ryzyka stwarzanego dla zdrowia ludzi, a nie -- ryzyka dla zdrowia zwierząt.
- 50 Wynika z tego, że pojęcie „produktów rybołówstwa” w rozumieniu decyzji 2002/994 obejmuje jedynie produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi.
- 51 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż część I załącznika do decyzji 2002/994 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „produktów rybołówstwa” obejmuje produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi, nie zaś produkty przeznaczone do żywienia zwierząt, i że w konsekwencji olej rybny przeznaczony do żywienia zwierząt nie jest „produktem rybołówstwa” w rozumieniu tego załącznika.

W przedmiocie pytania drugiego

- 52 Zadając pytanie drugie, sąd odsyłający zwraca się do Trybunału, na wypadek udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, o dokonanie oceny ważności części I załącznika do decyzji 2002/994 w świetle art. 22 ust. 1 dyrektywy 97/78 i, w razie potrzeby, w związku z art. 1 załączonego do traktatu FUE protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.
- 53 Z niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że Marvesa podniosła przed sądem odsyłającym, iż odmienne traktowanie oleju rybnego przeznaczonego do spożycia przez ludzi i oleju rybnego przeznaczonego do żywienia zwierząt nie jest uzasadnione i że taka różnica w traktowaniu budzi wątpliwości co do ważności decyzji 2002/994 w świetle jej podstawy prawnej i zasady proporcjonalności.
- 54 Jak już przypomniał Trybunał w pkt 25 niniejszego wyroku, na mocy art. 22 ust. 1 dyrektywy 97/78 Komisja może, ze względu na poważne przyczyny związane ze zdrowiem zwierząt lub ochroną zdrowia ludzkiego, zastosować środki przeciwko przywozowi z państw trzecich, takie jak zawieszenie przywozu, ustalenie szczególnych warunków, zastosowanie odpowiednich kontroli lub zwiększenie częstotliwości bezpośrednich kontroli.
- 55 Przepis ten ustanawia zatem wymóg, aby środki przyjęte przez Komisję miały na celu ochronę zdrowia ludzi lub zwierząt oraz aby były one dostosowane do „powagi sytuacji”. W tym celu Komisja musi zatem oprzeć takie środki na ocenie, która będzie specyficzna dla każdego poszczególnego produktu objętego tymi środkami.

- 56 W przepisie tym zakłada się więc przyjęcie zróżnicowanych środków, właściwych dla każdego poszczególnego produktu objętego tym przepisem i ryzyka, jakie stwarza on dla zdrowia ludzi lub zwierząt.
- 57 W niniejszej sprawie zaś, jak Trybunał podkreślił już w ramach odpowiedzi na pytanie pierwsze, produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi i produkty przeznaczone do spożycia innego niż przez ludzi różnią się od siebie. Ocena ryzyka stwarzanego przez każdą z tych kategorii produktów powinna być zatem zróżnicowana, tak aby zidentyfikować i określić, dla każdej z tych poszczególnych kategorii, ryzyko stwarzane dla zdrowia zwierząt lub ludzi, powagę sytuacji i środki konieczne do zaradzenia tej sytuacji.
- 58 A zatem, z uwagi na różnice istniejące między produktami przeznaczonymi do spożycia przez ludzi a produktami przeznaczonymi do żywienia zwierząt, dokonane w decyzji 2002/994 rozróżnienie w traktowaniu oleju rybnego przeznaczonego do spożycia przez ludzi i oleju rybnego przeznaczonego do żywienia zwierząt nie jest sprzeczne z art. 22 ust. 1 dyrektywy 97/78.
- 59 W tym kontekście zakaz przywozu oleju rybnego przeznaczonego do żywienia zwierząt nie narusza również zasady proporcjonalności. Okoliczność polegająca na tym, że przywóz tego produktu jest zakazany, podczas gdy przywóz oleju rybnego przeznaczonego do spożycia przez ludzi jest dozwolony, nie oznacza bowiem sama w sobie, że taki zakaz wykracza poza to, co jest konieczne dla ochrony zdrowia ludzi i zwierząt.
- 60 W świetle całości powyższych rozważań należy stwierdzić, że analiza pytania drugiego nie wykazała niczego, co mogłoby podważyć ważność części I załącznika do decyzji 2002/994.

W przedmiocie kosztów

- 61 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

- 1) Część I załącznika do decyzji Komisji 2002/994/WE z dnia 20 grudnia 2002 r. dotyczącej niektórych środków ochronnych w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z Chin, zmienionej decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2015/1068 z dnia 1 lipca 2015 r.,**

należy interpretować w ten sposób, że:

pojęcie „produktów rybołówstwa” obejmuje produkty przeznaczone do spożycia przez ludzi, nie zaś produkty przeznaczone do żywienia zwierząt, i że w konsekwencji olej rybny przeznaczony do żywienia zwierząt nie jest „produktem rybołówstwa” w rozumieniu tego załącznika.

- 2) Analiza pytania drugiego nie wykazała niczego, co mogłoby podważyć ważność części I załącznika do decyzji 2002/994 zmienionej decyzją wykonawczą 2015/1068.**

Podpisy